

וויכוח בין אריק שרון ויצחק רבין על הבעייה הפלסטינית הוא הצגה ציבורית מרתקת. הוא דומה לוויכוח בין העיוור והפיסה. קצת מעצבי, קצת משעשע, ובסך-הכל בלתי-מעשי.

אריק הוא איש-שדה. על כך מסכימים, פחות או יותר, יריביו וידידיו במיקצוע הצבאי.

אין הוא הוגה-דיעות איסטראטגי. אין כוחו בניתוח אנאליטי של בעיות מופשטות, ובמציאת הפיתרון בדרך התבונה הטהורה.

אבל יש לו חוש למציאות בשדה הקרב. הוא תופס באינטואיציה את העובדות העיקריות של הנוף ומערך הכוחות, ומסוגל למצוא דרך מקורית להשגת מטרותיו.

בשביל מפקד קרבי, זוהי תכונה חשובה. בערפל הקרב, כשיש לקבל החלטות מהירות על-פי נתונים משתנים ומפוקפקים, זהו ההבדל בין מפקד בינוני לגדול. צורה כזאת של החלטה אינטואיטיבית, שאינה כסופה למחשבה שיטתית וממושגת, מעט יכולה להשיג הישגים גדולים, אך טמונה בה גם סכנה רבה. היא יכולה להשיג ניצחון היסטורי בשדה-הקרב, ולגרוח מלהיסטוריה במילחמה. במישור הטקטי היא יכולה להיות טובה מאוד, במישור הדי

המיתחם הזה אינו קיים." לזה מסוגל רק פוליטיקאי.

אריק לא חזה את הבעייה מראש. הוא לא חשב עליה במשך שנים, ולא ניסה לגבש פיתרון לקראת ההיתקלות הבלתי-נמנעת. אין לו דרך-חשיבה שכזאת. הוא הלך בשדה, ונתקל לפתע בבעייה מציאותית. יש פלסטינים. יש בעייה פלסטינית. מה עושים?

וכאן נכנס לפעולה החוש האינטיואיטיבי של מפקדי-השדה. יש בעייה חדשה, ררוש פיתרון חדש. פיתרון מקורי, הנובע ממיבנה הדינוך וטיב הכוחות.

הפלסטינים הם כוח דינאמי, כדאי להתקשר עימם.

אש"ף מנהיג כיום את הפלסטינים. זוהי מציאות. אין טעם להתווכח עם מציאות. צריכים לחפש דרך להתקשר עם הפלסטינים, לכרות ברית עם אש"ף.

מה רוצים הפלסטינים? הם רוצים במדינה משלהם. מה רוצה אש"ף? הוא רוצה בשלטון.

וכך, בקפיצה נחשנית אחת, הגיע אריק שרון לפיתרון מקורי. הבה נעזור לאש"ף להפיל את המלך חוסיין, נאפשר לאש"ף לקבל לידיו את השלטון בעבר-הירדן, וכך ייווצר הבסיס לדריקום ישראל-פלסטיני — הישראליים ישלטו ממערב לירדן, ה-פלסטינים ממזרח. אנחנו בירושלים, הם בעמאן.

אש"ף מייצג כיום את הפלסטינים, אם נרצה בכך. אם לאו.

שום עם אינו מותר על ישותו הלא-רמית, וכל עם שואף לחירות במדינתו. אם אנחנו רוצים להסדר איכשהו עם הפלסטינים, עלינו לעזור להם להקים מדינה משלהם. עד אז לא יהיה שקט.

אמיתות של זהב. מנחם בגין ורעיו לא הגיעו אליהן אחרי שי נאמו על הנושא כמה אלפי נאומים. והנה בא חייל מיקצועי, לאי

זה אפשרי. אבל איאפשר להביא את העם הפלסטיני לויתור על כל פלסטין.

אילו היה אריק אמון על חשיבה ממושגת, תוך לימוד הבעייה וניתוחה, היה מגיע בעצמו למסקנות אלה. אבל גם אם אין ממש בהצעתו המוחשית, לפחות יש בה העזה של חידוש ונכונות לרוך לפח שיגרה שפשטה את הרגל.

עוד כאותו יום בו פירסם אריק את הצעתו, הגיב עליה יצחק רבין. ההצעה היתה אריקית מובהקת, התגובה היתה רבינית מובהקת.

בפי רבין היו נימוקי-הגיון. אש"ף לוחם בישראל. הוא לא הכיר רישמית בזכות קיומה של המדינה היהודית. איזה עניין יש לנו לעזור לו? המלך חוסיין מונע את פעולתו, "המחב"לים" משיטחו. הוא פרו-אמריקאי ואנטי-סובייטי. האמריקאים הם ידידנו, והסובייטים הם אויבנו. איזה עניין יש לנו להפיל את שליטתו של חוסיין? איזה עניין יש לנו בהקמת מדינה פלסטינית, העלולה להיות פרו-סובייטית?

להיפך: לעולם לא ננהל משאומתן עם אש"ף. לעולם לא נסכים למדינה פלסטינית. אין חשיבות לעם הפלסטיני, אלא רק למדינות-ערב. אם ייווכח העולם הערבי שלא נישא וניתן עם אש"ף, יתכן שיתן כעבור שנה-שנתיים יפוי-כוח חדש למלך חוסיין להמשיך במשאומתן עימנו. המיוחד בתגובה זו הוא שאין בה אף מילה אחת חדשה. היא חוזרת על דברים שנאמרו פעמים רבות, על-ידי גולדה מאיר ומשה דיין, ושהופרכו לחדוטיין. אומנם, רבין ויתר על כמה מן הביקורים הרגשיים של תקופת גולדה. הוא מוכן להעלות את המילה "פלסטינים" על דל שפתיו, ולהכיר בקיומה של "בעייה

הרעיון

איסטראטגי היא עבודה להיות אסון.

יצחק רבין הוא, לעומת זאת, קצין מטה טוב. גם על כך מסכימים, פחות או יותר, יריביו וידידיו. הוא מצטיין במחשבה שיטתית, אך לא-ידווקא במחשבה מקורית או מעמיקה. יש לו מוח ממושג, הפועל היטב, על פי נתיבות סדור לים.

רבין אינו פועל על-פי האינטואיציה — וספק אם יש לו כזאת. כשהוא נתקל בבעייה, הוא מנתח אותה על פי שיטות בדוקות, ומשתדל למצוא לה תשובה. איש כזה לא יצטרף לרשימת האישים הקרויים, בסלאנג הצבאי-המדעי, "הקפיטנים הגדולים של ההיסטוריה". קשה לתאר את רבין בקרב היסטורי, עומד על גיבעה, משקיף על שדה-הקטל, ותופס ב-רגע המכריע שחנה יש לו הזדמנות חד פעמית ובלתי-חוזרת לאשיג אכרעה על-ידי התקפת חיל-הפרשים באגף הימני.

לעומת זאת, קד לתאר את רבין כשהוא יושב בחדר נקי במטבח, ומתכנן בקפדנות מיכצע צבאי כזה. ואפשר לסמוך עליו שהתוכנית תהיה להראות מאוד, בתנאי הרפתקנית, בלתי-מקורית, אך ב-סדר-הכל סבירה ויעילה.

צורה כזאת של החלטה הגיונית, הנכונה להשיג ממושגות ושיגרתית, יכולה להשיג הישגים גדולים בנסיבות רגילות. אך טמונה בה סכנה גדולה כשיש למצוא פיתרון חדשני לבעייה מקורית. היא יכולה להיות טובה מאוד כמצב שיגרת, והיא עבודה להיות הרתי-אסונות במצב חדש, מוד את-הר המחייב תשובה מהפכנית.

אריק שרון נתקל לפתע בבעייה ה-פלסטינית.

מכיוון שהוא חייל מיקצועי, הרגיל לספל באופן מעשי בעיות מעשיות, לא יעלה על דעתו להכריז "הבעייה אינה קיימת". חייו בשדה-הקרב, הנתקל ב-מיתחם אויבי, אינו נוהג להכריז

ביצתי-קודמבוס ממש.

ש הרבה קסם בקפיצה אינטואיטיבית זו. אין ספק שאריק שרון, שאין לו צד של מושג בבעייה הפלסטינית, תפס במאמץ הראשון כמה אמיתות, שרבים מן המומחים המדופי-למים מנסים להתעלם מהן. רעיונו המהפכני של אריק טומן בחובו כמה אמיתות כאלה. ולא חשוב עם אריק עצמו מודע לכך. למשל: הבעייה הפלסטינית היא מוקד הסיכסוך, ויש לפתור אותה. הגורם הפלסטיני הוא כוח עולה, ויש להתקשר עימו. הגורם האשמי הוא גורם ירוד, ואין טעם לסמוך עליו.

והפיסה

פלסטינית. דבריו אינם מעוותים על-ידי אמוציות עקרות, קנאות חשוכה, צידקנות מתחסרת. הוא מדבר בהגיון.

אבל ההגיון של דבריו הוא הגיון מיר שן, שיגרת, שדוף. אין לרבין ראיית-הנולד של הוגה-דיעות, המסוגל לנתח את הזרמים ההיסטוריים ולקבוע מראש את התוצאות הסבירות. בזה הוא דומה לאריק. אבל אין לו גם התפיסה האינטואיטיבית של השינויים המתחוללים בשטח, במהירות, לנגד עיניו. בזה הוא שונה מאריק. בהגיונו השטחי מניע רבין דפי-תרון לא פחות מופרך מזו שאליה הגיע אריק בדרך הפרועה.

מי יכול להאמין כיום ברצינות שהעולם הערבי יחזור ויכיר אייפעם בחוסיין כבנציג הפלסטינים? מי יכול לקוות להי-עלמו של אש"ף, אחרי שזכה בהכרה כללית בעם הפלסטיני, בעולם הערבי וב-יורה הבינלאומית? מי יכול להציע שי-נחכה שנה-שנתיים לניסיון-ויניפלאות אלה? הנם לא יבוא, תביא מידחמה. יחסי-הכוחות הפוליטיים, הכל-כניים והחברתיים הולכים ומשי-תנים לרעתנו.

בוויכוח זה בין אריק ורבין, מי טועה? שניהם.

השיגרה ההגיונית של רבין פשטה את הרגל, ודבקה במציאות שמתה. האינטו-איציה הבלתי-מיוסנת של אריק עיכלה כמה אמיתות, אך אנה מסוגלת להסיק מהן את המסקנות ההגיוניות.

כאגדה רוכב הפיסה על העיוור, וכך הם מתקרבים איכשהו. במצב אזה, אין לנו זמן להתקדמות שכזו.